Pri administrativnih ustanovah je bilo v zaključnem računu za proračunsko l. 1932.-33. stvarnih izdatkov Din 574,385.552'60. Po današnjem proračunu znašajo odobreni krediti Din 786,108.754'—, po predlogu pa Din 793 milj. 474.483'— ali za Din 7.365.729'— več. To zvišanje je odobreno pri osebnih izdatkih za osnovno šolstvo iz razloga, ker je bilo v § 3. zakona o naknadnih in izrednih kreditih po proračunu za l. 1932.-33. dovoljeno, da sme prosvetni minister nastaviti 300 učiteljev. Pri gospodarskih in kulturnih ustanovah so po današnjem proračunu odobreni krediti v višini Din 23,683.082'—. Po predlogu znašajo Din 23,008.068'—, ali za Din 675.014'— manj. Po zaključenem računu za leto 1932.-33. se je stvarno porabilo Din 23,600.839'47.

Končno predoča finančni minister vse slabe posledice, ki bi jih imela eventualna inflacija v naši državi za vse narodno-gospodarsko življenje. Inflacije ne bo, ker ni zanjo nobene stvarne potrebe.

Vloge v denarnih zavodih oplajajo v obliki posojil celokupno gospodarstvo
Zato je
varčevanje podlaga vsake občine, vsake države in rodbinske sreče
Vaše vloge Vam obrestuje zelo ugodno
Mestna hranilnica ljubljanska
Prešernova ulica št. 3
Nalagajte prihranke po ček. položnicah 10.533 ali med uradnimi urami od 8. do 12½. — Telefon št. 2016, 2616
Za njene vloge v znesku Din 420,000.000'— jamčijo poleg vseh terjatev rezervni zakladi ter mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem (elektrarna, plinarna, klavnica, hiše i. t. d.) in vso davčno močjo
Izguba izključena

Poslovnik za skupštine i zborove JUU

(Nadaljevanje.)

§ 47. Pre nego što se pristupi konačnom glasanju, može skupština prostim glasanjem bez rasprave zaključiti, da se predlog vrati odboru radi pregleda i popravka redakcije, kao i zato, da se dovedu u saglasnost njegove izmene i dopune. Odbor podnosi izveštaj o redigiranom predlogu nakon čega se pristupa konačnom glasanju.

§ 48. Glasanje i rasprava u pojedinostima pojedinih članova može se i odgoditi i združiti s članom koji je u vezi s time. O tome se glasa bez rasprave pre svega drugog.

Ako je koje pitanje podeljeno na više tačaka, onda se, pošto se o svakoj tački bude glasalo posebno, glasa o celom članu ukupno.

§ 49. Svi predlozi podnose se pretsedništvu pismeno, čitko pisani i u potpunom obliku.

S predlozima delegata, koje su delegati podneli u skladu s propisima ovog poslovnika, postupa se kao s predlozima pojedinih društava.

Ako odbor nađe, da treba koji predlog u načelu odbaciti, onda se o ovom pitanju prethodno odlučuje u skupštini bez rasprave po saslušanju odborskog izvestioca i prvo potpisanog predlagača.

§ 50. Ako predlagač traži hitnost za svoj predlog, mora skupština odmah odlučiti o hitnosti.

Hitnost obrazlaže prvi predlagač, odnosno pretstavnik jedinice, koja je predlog podnela. Ako je zahtev hitnosti primljen, upućuje se predlog odmah nadležnom odboru, koji ga pre sviju drugih predmeta uzima u raspravu te podnosi skupštini izveštaj odmah posle rasprave.

Rok, u kome more podneti izveštaj o tome predlogu, određuje skupština. Ako odbor ne podnese izveštaj u određenom roku, može se predlog uzeti u pretres na skupštini i bez izveštaja odbora.

§ 51. Dok izveštaj stigne iz odbora, pretsednik će o tome izvestiti skupštinu.

U raspravi hitnih predloga može za grupu govoriti samo jedan govornik za i jedan protiv.

Hitnost se može predložiti i za jedan predlog koji je već upućen odboru. O takvom predlogu raspravlja odbor odmah i postupa s njime jednako, kako je to predviđeno za hitne predloge.

§ 52. Kada je svršen u odborima izveštaj o izveštaju o blagajni i budžetu, moraju se ovi izveštaji staviti na prvo mesto dnevnog reda. Od ovoga se može činiti izuzetak samo u korist hitnih predloga. Iz tog razloga moraju niže jedinice dobiti 14 dana pre skupštine štampan izveštaj.

O izveštaju izveštaja, blagajne i budžeta, pošto bude u načelu primljen, raspravlja se u pojedinostima po partijama. Glasa se po partijama a naposletku zajedno. Prvo se raspravlja o izveštaju, zatim o računu i budžetu. Svi se ovi izveštaji smatraju kao jedna rasprava.

Ako se u toku rasprave utvrdi, da se pojedini zaključci tiču budžeta, ove se naknadno podnose finansijskom odboru, da donese odluku o ovoj stavci u budžetu u vezi s predmetom te odbor podnosi zatim predlog skupštini za promenu budžeta. Takav predlog u financijskom odboru i skupštini ima se smatrati kao hitan. Svaki razdeo i predlog koji zahteva od članova nove terete ili povisuje budžet i članarinu, otstupa se pre odluke u skupštini društvima na raspravu, da delegati dobiju punomoćja za glasanje i skida se s dnevnog reda dotične skupštine. Predlagači mogu blagovremeno još pre skupštine tražiti da se takav predlog uputi društvima u svrhu opunomoćenja delegata.

§ 53. Ako se u predlogu traži promena pravila, poslovnika i druge načelne stvari, koje tangiraju sve učitelje, takav se predlog, pre nego skupština o tome raspravlja i odlučuje, pošalje društvima da o tome raspravljaju i dobiju delegati punomoćja za glasanje. Ako su društva primila takav predlog a nisu opunomoćila delegate za glasanje, smatraće se, da su delegati punomoćno glasali za taj predlog. Odgovornost pada u takvim slučajevima na pretsednika društva.

Skupština rešava o tome, koji predlozi sa skupštine da se šalju društvima na pretres.

§ 54. Rezolucije mogu skupštini podnositi upravni odbori i delegati, a upućuju se naročitom skupštinskom odboru za rezolucije.

Pitanje poverenja.

§ 55. Uprava i pojedini funkcijonari uprave za sebe imaju uvek pravo staviti na skupštinu pitanje poverenja. O tomu će se predlogu glasati pre sviju ostalih.

Glasanje.

§ 56. Skupština glasa dizanjem ruku javno ili tajno.

Skupština može punovažno rešavati ako joj učestvuje nadpolovična večina celokupnog broja delegata, ne računajući upravni i nadzorni odbor.

Glasati se može samo lično.

Za punovažne odluke potrebna je većina glasova prisutnih članova. Pri jednakoj podeli glasova smatra se, da je predlog o kome se glasalo, primljen.

Za rešavanje o predlozima, poteklih od strane skupštine odnosno promene pravila, potrebna je večina od ⅔ ukupnog broja delegata.

§ 57. Ako pri glasanju dizanjem ruku pretsednik zapazi da nema dovoljnog broja delegata za odlučivanje, narediće prozivku ili prebrojanje. Na zahtev jednog delegata poduprtog od 50 glasova za glavnu, ⅓ delegata za sresku i banovinsku skupštinu, prozivka se mora vršiti pre glasanja, ako se glasa o predmetu dizanjem ruku. Ovako prozivanje može se tražiti samo jedno za vreme jedne sednice.

Prisutni delegati, kada se pokrene pitanje o kvorumu, ne mogu izaći iz dvorane, sve dok se ne svrši prozivka, odnosno prebrojavanje i glasanje. Ko to ipak učini, smatra se da je bio prisutan ali da nije glasao. Prisutnost delegata utvrđuje pretsednik.

§ 58. Pretsednik odmah obavezno proglašuje rezultat glasanja skupštine, odluku i ponovo predmet o kojem se glasalo.

§ 59. Dizanjem ruke glasa se u svim slučajevima o kojima nije ovim poslovnikom određen drugi način glasanja.

O rezultatu glasanja dizanjem ruku odlučuje pretsednik. Ako je po njegovom mišljenju rezultat sumnjiv, glasa se i protiv ili ponovo. Ako i po drugi put po njegovom mišljenju rezultat bude sumnjiv, pristupiće se poimeničnom glasanju.

§ 60. Dizanjem ruku glasa se na ovaj način: pretsednik poziva da dižu ruke svi oni, koji glasaju protiv predloga.

§ 61. Poimenično se glasa usmeno. Glasanje poimenično biva: 1) kad se glasa o predlogu u načelu ili konačno u celosti; 2) kad glasanje dizanjem ruku dâ sumnjiv rezultat i posle drugog pokušaja.

Pri poimeničnom glasanju jedan od sekretara pozivaće delegate poimence, a oni glasaju rečima »za« ili »protiv«. Po svršenoj prozivci, prozivaće se još jednom oni delegati, koji se ne odazovu prvog puta, pa će tek posle toga pretsednik objaviti, da je glasanje zaključeno.

§ 62. Tajnim glasanjem glasa se pri izboru pretsedništva i pojedinih odbora skupštine i u slučajevima predviđenim ovim poslovnikom.

Ovo glasanje vršiće se listićima.

Svi listići, kojima se glasa, moraju biti jedne veličine, jedne boje i jednog oblika sa žigom.

Delegati će jedan za drugim po prozivci sekretarovoj puštati svoje listiće u kutiju, koja će biti na stolu pretsedništva. Ove glasove brojaće tri delegata, određena od pretsednika i potvrđena od skupštine. Ako ima više grupa, treba po mogućnosti uzeti u obzir sve.

Disciplinski red za delegate.

§ 63. Skupštini pripada isključivo pravo da u svojoj sredini održava red preko svoga pretsednika, rediteljskog i disciplinskog odbora.

§ 64. Disciplinske kazne, kojima se delegati mogu kazniti jesu:

1) opomena na red;
2) zapisnička opomena na red;
3) oduzimanje reči;
4) gubitak prava učešća na pojedinim sednicama skupštine;
5) gubitak prava daljnjeg prisustvovanja ovoj skupštini;
6) podnošenje optužnice redovnom staleškom sudu.

Delegat može da bude prema težini prestupka kažnjen isključenjem najviše od tri sednica.

Prve tri kazne izriče pretsednik. O isključenju sa sednica odlučuje skupština bez rasprave, i to na prijavu pretsednika ili 15 članova skupštine, koji podnose pismenu prijavu s potpisima disciplinskom odboru skupštine, koji sastavlja i predlog za podnošenje prijave staleškom sudu.

Disciplinski odbor skupštine izabire se na svakoj skupštini jednako kao i svaki drugi stalni odbor. Taj odbor radi u skupštini permanentno te odlučuje odmah posle prijave predloga i raspravlja svaki predmet kao hitan. Svaki se delegat bezuvetno mora pokoriti odlukama skupštinskog disciplinskog odbora.

§ 65. Opomenom na red kazniće se svaki delegat, koji bude svojim govorom ili inače svojim ponašanjem na skupštini narušavao red i propise ovog poslovnika.

§ 66. Zapisničkom opomenom na red, koja će se zabeležiti u zapisnik skupštine, kazniće se svaki delegat, koji je u istoj sednici bio već ranije opomenut na red.

Da li će se druga opomena izreči kao obična ili kao zapisnička, zavisi od nahođenja samog pretsednika.

§ 67. Oduzimanjem reči kažnjava se: 1) svaki delegat, koji bi prilikom svoga govora narušio red, a već je ranije na istoj sednici bio kažnjen zapisničkom opomenom na red;

2) svaki delegat, koji u toku svoga govora već dva put nije hteo da posluša pretsednika ni da se pokori odlukama.

§ 68. Kaznom isključenja kažnjava se svaki delegat koji vreda vlasti i slično, koji vreda i kleveta delegate, članove JUU, stalež i t. d. ili se prema skupštini ponaša nepristojno, ili ako se ne pokorava opomenama njenog pretsednika, a naročito u pogledu izvršenja kazne. Istom će se kaznom kazniti i delegat, koji pravi nered ili sprečava red u sednici.

§ 69. Delegat, koji je kažnjen kaznom privremenog isključenja sa skupštinske sednice, dužan je ukloniti se odmah iz skupštinske dvorane.

U slučaju protivljenja, odrediće pretsednik, da se kažnjeni delegat silom ukloni iz dvorane. Ako bude potrebno, pretsednik će privremeno prekinuti sednicu. Uklanjanje izvodi rediteljski odbor.

Sekcija (društvo), na čije se teritoriju vrši skupština, daje potreban broj redatelja s pretsednikom redateljskog odbora. Pretsedniku redateljskog odbora mora se bezuvetno pokoravati svaki član i učesnik skupštine. Članovi redateljskog odbora imaju na ruci poseban znak.

§ 70. Delegat, protiv koga se predlaže kazna privremenog isključenja sa sednice, ima pravo da govori u svoju odbranu, i to najviše pet minuta.

Tom prilikom ne vrši se nikakvi drugi pretres.

Ako se predlaže isključenje za više delegata zbog zajedničke krivice, onda ima pravo

---

Dr. JOSIP JERAJ:

Naša vas

Oris vede o vasi. Ljubljana. SŠM. 1933. 8° 207. strani.

Med letošnjimi knjigami SŠM je izšla tudi Jerajeva »Naša vas« ki je **prvi** oris, vede o vasi, pa ne le pri nas. Pisatelj nam razgrinja polno vrsto problemov, na katere doslej nismo mislili, vsaj v tej zvezi in tej enotnosti ne. V tem je glavna in največja vrednost dela. Kot **prvi** oris vede o vasi hoče predvsem **pokazati** tukaj dane probleme, hoče biti bolj **pobuda** za reševanje, kakor pa njihova končna rešitev.

Veda o vasi se deli po tem orisu v štiri panoge: vaško kulturoslovje, sociologija, psihologija in pedagogika.

Vaško **kulturoslovje** govori o svojstvenem kmetovem motrenju Boga, verskih resnic in dogem, o svojstvenem kmetovem pojmovanju morale in o svojstvenem umetniškem čuvstvovanju vaščanov. Pisatelj zagovarja samoniklost in enotnost vaške kulture ter njeno pozitivno bistvo. To tvori delo v naravi in vaško socialno življenje: smiselnost in ritmičnost narave, v kateri kmet živi in dejstvuje, tu intimna skupnost na ozkem prostoru vasi; živi vsakdanji stiki, izenačevanje v navadah in življenjskih običajih ter vaško javno mnenje (str. 30 in sl.). Kmetska tradicionalnost, konservativnost in neosebnost so le drugotni znaki; imajo svoje dobre in svoje slabe strani. Iz te svojstvene kmetske miselnosti izvira tudi svojevrstno motrenje vere, iz nje izhaja svojevrstna nravstvenost, ki se simbolizira v nravstvenih šegah, iz iste miselnosti pa je vzrastla tudi naša ljudska umetnost, katere glavni znaki so občestvenost, statičnost, anonimno avtorstvo ljudstva in fantastično idealistični polet (53). Pisatelj analizira narodno pesem in napev, pravljico, povest in legendo ter narodno likovno umetnost: hiše, pohištvo, slike, nošo, vezenine. O kmetski občni izobrazbi pravi, da je svojska po metodi in po vsebini: zajemlje naravo, vzgojo in občo življenjsko modrost.

Vaška **sociologija** govori o kmetski družini, sosedstvu, notranjih socialnih odnosih med vaščani, o političnem življenju in občestvenih doživetjih vasi. Kmetska družina je skupnost dela, stanovanja, življenja in vzgoje (67), njeno jedro ustvarja zakonska zveza med možem in ženo (71), njeni iskreni člani so tudi posli (75). — Sosedstvo je posebno vaško občestvo, ki sta mu za podlago delovna skupnost vaščanov ter ostra izolacija vasi od vnanjega sveta (77). Vse odnošaje sosedstva, kakor vobče vse vaške in kmetske skupnosti, uravnavajo običaji in javno mnenje. A danes tudi vaško sosedstvo hira. — V okviru sosedstva in vaškega občestva pa ugotavlja pisatelj še celo prepletenost drugih vaških odnosov. O župniku in učitelju pravi, da »sta veliki luči vaškega občestva« (85).

Vaška **psihologija** razpravlja o kmetskem značaju in duševnosti, o odnosu kmeta do vrednostnih področij, o kmetskih tipih, kmetskem otroku ter mladostniku in mladostnici. Bistvo kmetske osebnosti najverneje izraža kmetska objektivna usmerjenost, ki jo utemeljujeta narava s svojimi zakonitostmi in vaško občestvo. Kmetovo mišljenje je konkretno, organično, čestokrat »magično«, čuvstvovanje globoko, a prikrito, fantazija živa, volja vztrajna. Kmetska vera je podedovana in ukoreninjena v odnosu do dela v naravi, pogosto bolj zunanja in mehanična, morala je občestvena, močno stanovska, dosledna, včasi tudi bolj zunanja; v političnem oziru je kmet radi konservativen in preveč pasiven. V ospredju pa so kmetu gospodarske vrednote, zlasti ceni delo in zemljo. O umetniški nadarjenosti vaščanov priča vsa ljudska umetnost. — Zanimivo je poglavje o kmetskih tipih. Učitelja pa bo zanimalo, kako se v orisanem kulturnem, socialnem in psihološkem okolju razvijata kmetski otrok in mladostnik ter mladostnica. Ta vprašanja je pisatelj razmeroma obširno obdelal (33 strani).

Vaška **pedagogika**. Glavni vzgojni činitelj na vasi je kolektivni etos, ki poganja iz celotne kmetske duše in kulture. Šola pa prinaša čisto drugačnega, meščanskega duha, zato se ne more udomačiti na vasi. Učitelj naj tolmači, čisti in dviga **vaški** etos. Oblikuje naj **kmetski** značaj in **kmetski** stanovski ponos. Ne sme pa šola utoniti v malem vaškem svetu. Odkriva naj tudi ostali svet. Preko mladega rodu bo moral najti kmetski stan »hormonično sintezo staročastite kmetske preteklosti s pristnimi vrednotami sedanjosti« (163). Vsi šolski predmeti naj temelje v domači grudi in kmetski kulturi. S tega vidika je treba tudi vzgajati kmetskega mladostnika in mladostnico.

Vsekakor moramo pisatelju priznati, da je razgrnil polno vrsto problemov, od katerih vsak kar izziva in kliče k nadaljevanju. Knjiga je začetek in osnova dela, ki se ima šele pričeti. Pisana je z razumevajočo ljubeznijo do vaške in kmetske miselnosti in kulture. Kaže nam svojevrstne vrednote, v katere skoraj ne verujemo več niti tisti, ki smo iz vasi izšli. Še mnogi kmetje sami se jih skoraj sramujejo, dasi čutijo, da jim je nova meščanska miselnost in kultura tuja in vsaj zanje prečestokrat — prazna. Malo težje in morda nezaupno bo knjigo nemara bral meščan in drugi s čisto pomeščanjeno dušo, ki na kmetsko miselnost in kulturo gledajo le z vidika meščanske prosvetljenosti ter vidijo le vrhnjo plast v razkroju, v globino pa ne morejo ali nočejo. —

Jezik knjige je delu primeren, stavki so kratki. Vaško obeležje daje tudi obilica ljudskih rekov. Na mesto »kmečki« bi raje videl »kmetski«. — Pa še to: Jugoslovanska knjigarna je leta 1932. izdala povest »Cvet naše vasi«, ki jo je napisal Paul Keller, ne Dörfler (gl. »Naša vas« str. 24!).

V. Brumen.

Drobiž iz učiteliske torbe

V poslednjem času so se začeli zbirati k zasedanjem člani mnogih banovinskih svetov. Iz zapisnikov savskega banovinskega sveta posnemamo govor bana dr. Perovića, ki se je dotaknil tudi vprašanja narodne prosvete.

V novem budžetu so nato postavili sredstva, da prožijo pomoč občinam in šolskim odborom, ki dovršujejo ali širijo šolske zgradbe in druge prosvetne domove. **V savski banovini grade tačasno 48 novih šol.**

*

Za primero si oglejmo **razmah šolstva na področju savske banovine** od ujedinjenja pa do danes tako, kakor ga kažejo številke.

Leta 1918. je bilo 1313 državnih, 20 verskih in 73 privatnih osnovnih šol. Danes je 1770 državnih in 17 privatnih osnovnih šol.

V poslednjih treh letih je dobilo osnovno šolstvo 129 novih zgradb.

govoriti u odbranu samo jedan od njih u ime sviju, ali njegov govor može trajati najviše 15 minuta.

§ 71. I kazna oduzimanja reči i kazna isključenja sa sednice skupštine biće uvek zabeležena u zapisnik skupštine. Kazna isključenja povlači gubitak dnevnice za vreme isključenja.

§ 72. Ako sednica postane burna, pretsednik će najpre opomenuti delegate, da će prekinuti sednicu, ako se mir ne povrati. Ne bude li takva opomena umirila delegate toliko, da se rasprava može mirno saslušati, pretsednik može prekinuti sednicu za neko vreme. Po isteku toga vremena sednica se ponovo otvara.

Ako se na istoj sednici ponovi nered, pretsednik će istu zaključiti i zakazati iduću sa starim dnevnim redom u određeno vreme.

U toj novoj sednici će se na prvom mestu pre svega i bez ikakve diskusije rešavati o predlogu pretsednika, ako bi ga bilo, i o prouzrokovačima nereda na prošloj sednici. Pretsednik može dopustiti ovima da se dotični opravdaju ili objasne svoj postupak.

Odluke koje važe za delegate važe analogno i za sve punopravne članove skupštine.

(Dalje prihodnjič.)

Splošne vesti

UČITELJSTVU IN GG. NADZORNIKOM DRAVSKE BANOVINE!

Aktualno postaja vprašanje učnih načrtov za osnovne in tudi za višje narodne šole.

Novi učni načrt za osnovne šole, ki še ni stopil v veljavo, ste dobili vsi v proučevanje, nekatere šole so dobile tudi nalog, da ta načrt preizkusijo v praksi kot poizkusne šole. Gg. nadzorniki so prejeli svoječasno v roke tudi projekt instrukcij k učnim načrtom. Učni načrt za višje narodne šole je bil objavljen v 8. številki »Prosvetnega Glasnika« leta 1932. ter je izšel tudi v slovenski izdaji.

Obračam se do gg. nadzornikov, do tovarišev in tovarišic gori omenjenih poizkusnih šol in do vseh učiteljev in učiteljic dravske banovine, ki so se poglobili v novi učni načrt za osnovne šole, da izrazijo svoje mišljenje in svoja opazovanja ter predlože konkretne predloge v tem pogledu.

Istotako naj vsakdo navede konkretne predloge in načelna stališča, ki bi jih bilo treba vnesti v instrukcije in navodila za izvajanje učnega načrta z ozirom na naše potrebe in razmere. Te instrukcije so važne in aktualne, ker bodo obvezne za vse šole in bo potom njih regulirano izvajanje učnega načrta. Z njimi je treba predvideti izvajanje načrta po poedinih krajevnih potrebah z ozirom na dosedanji razvoj šolstva v poedinih predelih države.

Enako aktualna postaja revizija začasnega učnega načrta za višje narodne šole, ki ga imate sedaj že drugo leto v praksi na preizkušnji od eno- do osemrazrednice, tako, da se lahko že na podlagi prakse o njem izrazite. Posebne važnosti je preosnova tega načrta za dravsko banovino, kjer ima vsaka šola tudi oddelke višje narodne šole in ker posebno za dravsko banovino ni vseeno, kako se preuredi učni načrt za višje narodne šole.

Predvsem je treba ta načrt spraviti v sklad z načeli, ki so izvedena v novem učnem načrtu za osnovne šole ter je treba načrt za višjo narodno šolo preurediti, da bo organska celota z novim učnim načrtom za osnovno šolo.

Nadalje bo treba izvesti redukcijo učnega gradiva, v kolikor preobremenjuje zmožnosti otroka na poedinih starostnih stopnjah (šolskih letih) ter gradivo absolutno preusmeriti v smer življenjskih potreb naroda tako, da bo višja narodna šola lahko v najtesnejši organski zvezi z gospodarskimi, kulturnimi in socialnimi problemi in potrebami poedinih krajev.

Z učnim načrtom za višje narodne šole je treba izvesti zamisel §§ 8., 42. in 44. zakona o narodnih šolah. Z njim je treba rešiti problem iz § 44. z. o n. š. in možnost, da se pouk prilagoduje življenjskim potrebam v kraju, kjer se šola nahaja. Rešiti pa je tudi problem, da se bo v višji narodni šoli razvijala smisel za kmetijstvo, za obrt in trgovino, kjer je to treba.

Urediti je treba tudi problem, do katere stopnje (šolskega leta) se izvede koncentracija predmetov, kakor je predvidena v novem načrtu za osnovne šole in na kateri stopnji se prične izvajati diferencijacija učnih predmetov, ki jih predpisuje kot samostojne predmete § 42. zak. o nar. š. in je s tem poudarjeno in poglobljeno razvijanje smisla za kmetijstvo, obrt ali trgovino pri pouku.

Diferencijacija gradiva in učnih ur z ozirom na eno-, dve- do sedemrazrednice se bo izvedla kasneje in to nima zveze z dosedanjim delom na učnih načrtih. Za enkrat gre za gradivo popolne osnovne in popolne višje narodne šole t. j. naše prejšnje popolne osemrazrednice v smeri kmetijskega, obrtnega ali trgovskega tipa višje narodne šole odgovarjajoče našim potrebam.

S tem učnim načrtom bo pa tudi regulirano razmerje med višjo narodno in meščansko šolo, ki se pa nikdar ne sme urediti na škodo višje narodne šole, kot osnove **obveznega** osemletnega šolanja in se ne sme pri reševanju tega problema gledati samo na mesta in večje kraje z meščanskimi šolami, temveč na podeželsko vas, ki je istotako upravičena na podlagi osemletne šolske primerne višje narodne šole, kakor mesto in večji centri.

Do vseh gori omenjenih se obračam tudi v pogledu višje narodne šole in njenega začasnega učnega načrta, da izrazijo svoje mišljenje in konkretne predloge, tako v pogledu izpremembe sedanjega načrta, kakor v pogledu instrukcij in navodil, ki bi jih bilo treba predpisati za izvajanje učnega načrta za višje narodne šole s posebnim ozirom na razmere in ureditev šolstva v dravski banovini.

Dajem priliko vsem, ki so dobre volje in so voljni sodelovati pri izgraditvi naše šole, ker sedaj je zadeva nujna in aktualna in je sedaj čas, da kujemo. Da nas čas ne prehiti, je najskrajnejši termin do 5. marca.

Ivan Dimnik.

— **Nov minister za prosveto.** Za ministra prosvete je bil postavljen dr. **Ilija Šumenković,** ki je dne 28. jan. t. l. prevzel posle ministrstva prosvete.

— **Praktični učiteljski izpiti** v poml. roku se bodo začeli na drž. učiteljski šoli v Mariboru v sredo, dne 11. aprila 1934. — Redno opremljene prošnje (zrel. diploma v izvirniku!) naj se dostavijo po uradni poti (šol. uprav., sresko nač., kr. banska uprava, drž. učit. šola) komisiji v roke najkasneje do dne 1. aprila 1934. Na izpit pripuščeni kandidatje(tinje) naj se javijo v sredo, dne 11. aprila 1934 ob ½8. uri zjutraj v ravn. pisarni drž. učit. šole v Mariboru. Prvi pismeni izpit se začne istega dne ob 8. uri zjutraj.

V Mariboru, dne 5. februarja 1934.

Predsednik: **I. Kadunc.**

— **Šolska mladina in zadruge.** Že l. 1929. je bila osnovana na beograjski učiteljski šoli šolska zadruga, ki se je kot redna zadruga vpisala tudi v »Glavni savez srbskih zemljoradničkih zadruga«. Člani te zadruge so vsi dijaki, ki jim zadruga po znižani ceni nabavlja vse učne pripomočke. Vsak zadružnik vplača delež, ki znaša 10 Din. Na koncu vsakega leta razdeli zadruga ves čisti dobiček med članstvo. Ta zadruga ima dvojen pomen. Vsi dijaki prejemajo po znatno znižani ceni knjige in druge potrebščine, obenem pa se vsi bodoči učitelji že na učiteljišču seznanijo s poslovanjem zadrug. — Ta zadruga pa je v poslednjem času prevzela iniciativo za ustanovitev šolskih zadrug na vseh beograjskih šolah in ker ima že lepe uspehe, bo najbrže tudi s tem novim korakom uspela.

— **Iz novega finančnega zakona.** Po časopisnih vesteh je v čl. 17. osnutka novega fin. zakona za proračunsko leto 1934.-35. pooblastilo za fin. ministra, da more kot izredno davščino zvišati uslužbenski davek za 1% vseh dohodkov tistih uslužbencev, ki so temu davku podvrženi. Izvzeti naj bi bili od zvišanja orožniki, graničarji, podčastniki in upokojenci s pokojninami, ki so bile odmerjene po zakonih, veljavnih pred 1. sept. 1923. Razen teh drž. uslužbencev naj bi bili izvzeti še od zvišanja uslužbenskega davka dnevničarji in nekvalificirani ročni delavci ter hišna služinčad.

TOVARIŠU HIMI V SPOMIN!

In zopet je razprostrl smrtni angel svoja krila. Njegov tihi neslišni let je bil tokrat namenjen našim vrstam. Strupen, leden dih je prešinil srce našega tovariša, borečega se s tužno Morano. In zmagala si Morana ter uničila tovariša Aleksandra sredi najboljših let. Tovariš, komaj si začel živeti in že so se zaprle tvoje veke za vedno. Poletela je tvoja duša v nebeške višave k očetu, ki ti bo gotovo milostni sodnik, kajti sejal si na zemlji ljubezen v mlada srca. Bil si najljubeznivejši tovariš, drag in iskren prijatelj. Kdor te je poznal, te je vzljubil, moral te je vzljubiti, kajti tvoje ljubezni polno srce ni poznalo sovraštva. Sredi dela v cvetu mladosti te je iztrgala smrt tvojim dragim, očetu, materi, bratom, sestram. Iztrgala te je nemila usoda iz naših vrst, ki si jim do slednjega diha stal ob strani kot borec resnice in sejalec vsega dobrega, plemenitega. Dolgo ne boš pozabljen, dragi tovariš, v naših srcih. Spominjali se te bomo v tihih molitvah, tebe sejalca ljubezni, ki si se preselil na nebeške poljane. Pretreslo, presunilo nas je poročilo o tvoji prerani smrti. Kdo bi si mislil, da bo tvoje plemenito srce, polno najlepših sanj, ugasnilo tako nenadoma. Pred dobrima dvema tednoma sva še v živahnem pomenku sedela v vlaku. Videla sva se poslednjikrat. Kratko, mnogo prekratko je bilo tvoje življenje, da bi dovršil načrte, ki si jih nosil v svojem plemenitem srcu. Spavaj sladko, dragi tovariš, Sokol, na poljani Morane, sredi tihih, nemih bratov in sestra, snivajočih večno spanje. Utihnil je tvoj glas, tvoja sladka pesem, ki je razsvetljevala naša srca, pesem, ki se je spominja vsakdo, kdor te je poznal. Umirilo se je srce, ki se je grelo v morju ljubezni. Vsi, ki smo te poznali in ljubili, ti kličemo slednji sokolski pozdrav: Zdravo, dragi tovariš Aleksander!

Učiteljski pravnik

—§ Računanje vojnih let, priznanih po čl. 282. fin. zak. za 1922/23, oziroma po toč. 6. odst. 1. § 270. ur. zakona.

Spričo različnega tolmačenja vojnih let po omenjenih predpisih je izdal državni svet na svoji obči seji 15. nov. 1933., br. 32.776/33 »Rešitev v razumevanju tč. 6. odstav. 1. § 270. ur. zak., ki se glasi: V tč. 6. odst. 1. § 270. ur. zakona obsežena pravica o priznanju let, prebitih v vojski Srbije in Črne gore v vojaški dolžnosti v vojnah od 1912. do 1920. leta, se mora izračunavati na ta način, da se najprej izračuna čas, prebit efektivno v vojni, in potem tej vsoti doda po eno celo koledarsko leto za vsako leto, v katerem je dotičnik bil v vojni, od tako izračunanega časa pa se odbija kaderski rok, če ta rok ni bil odslužen poprej. (»Služb. nov.« od 2. II. 1934. — XVI. štv. 2o—VI.)

—§ Vračunanje dnevničarskih služb za pokojnino. Državni svèt je na svoji splošni seji od 23. in 25. sept. 1933. pod št. 27.400 načelno odločil, da se čas iz 3. točke. 1. odst., § 270. uradn. zakona oz. čas iz 3. točke § 258. zak. o drž. prom. osebju, t. j. dnevničarska služba mora vračunati tudi za odmero pokojnine od položajne doklade. Zaradi nejasnih predpisov navedenih zakonov se mnogim uslužbencem, ki so bili upokojeni po uveljavljenju teh zakonov, dnevničarska leta, t. j. vsa služba pred definitivno nastavitvijo, za odmero pokojnine od položajne doklade niso računala, posameznim se celó ta leta niso priznala niti za temeljno pokojnino. Kdor se je pa pritožil na državni svet, je naknadno prejel popravljeni dekret o odmeri pokojnine.

—§ Pokojninska podlaga pri upokojitvi po 1. odst. § 268 u. z. Pri izvajanju 1. odst § 268. uradniškega zakona se je pojavilo vprašanje, na podlagi katerih prejemkov se po tem predpisu določi uslužbencu pokojnina. Namreč: da-li je treba vzeti kot podlago za odmero službene prejemke položaja, s katerega je bil uslužbenec prej upokojen, ali pa prejemke položaja, s katerega je bil po sedanjem uradniškem zakonu upokojen.

V tem spornem vprašanju je državni svet izdal svojo razsodbo št. 1620 od 17. jan. 1933., iz katere objavljamo zanimivo utemeljevanje stališča državnega sveta:

»Po 1. odst. § 268. u. z. oseba, ki se je vrnila v državno službo, pa je bila upokojena za časa veljavnosti prejšnjega zakona, ko za uslužbence njegove stroke še ni bila določena službena doklada, a se upokoji pred potekom triletnega roka od dne povratka v službo, ne more dobiti pokojninskih prejemkov po tistem zakonu, ki je veljal, ko je bila ta oseba upokojena. Po 2. odst. istega zakonskega predpisa se v tem primeru, kadar se mora uslužbencu določiti pokojnina po prejšnjih predpisih, računa v službeno dobo čas, katerega je prebil po povratku v službo, pokojninska podlaga pa bodo prejemki po prejšnjem zakonu, ki ustrezajo zakonu in položaju, s katerega je bil uslužbenec upokojen. To pomeni, da se morajo takemu uslužbencu določiti pokojninski prejemki po prejšnjem zakonu in položaju, ne pa po položaju, na katerega je bil na novo postavljen, kakor se navaja v tožbi.

Ker je pa tožilec, ki se je vrnil v službo, bil prej upokojen ob času, ko je veljal zakon, ki za uslužbence njegove stroke ni določal službene doklade, a je bil upokojen pred potekom treh let od dne povratka v službo, zato so mu tudi pokojninski prejemki skladno s 1. in 2. odst. § 268. u. z. pravilno določeni po položaju, iz katerega je bil **prej** upokojen.

Zato je tožitelja z zahtevo, naj se mu pokojnina odmeri po položaju, na katerega je bil reaktiviran, treba odbiti, ker ta njegov zahtevek v zakonu ni utemeljen.«

—**§ Vprašanje K. R. v Sv. U.** »Ali dobijo tudi oni otroci državnih nastavljencev nadaljnje železniške legitimacije, kateri so že 18 let stari, a še niso pri kruhu in za katere se ne dobivajo več rodbinske doklade?«

Odgovor: Železniške legitimacije dobijo po čl. 3. pravilnika o brezplačni in znižani vožnji le oni otroci, za katere prejema uslužbenec drag. doklado. Glej XXV. poglavje »Roč. kat.« pod B na strani 154!

Mladinska matica

POSKUSNA ŠTEVILKA MLADINSKEGA ČASOPISA

Kot se je sklenilo že na banovinski skupščini, podrobneje pa na anketi za mladinski časopis, izide poskusna številka okrog 20. februarja kot priloga 5. številki Našega roda. List izide v isti nakladi kot Naš rod proti doplačilu 50 par. Naši cenjeni poverjeniki, kakor tudi vsi drugi tovariši in tovarišice so naprošeni, da poberejo poleg običajne naročnine še 50 par za poskusno številko. Kjer bi naročniki ne mogli ali ne hoteli doplačati, naj se poskusne številke mladinskega časopisa poskušajo prodati drugim, da ne bo M. M. preveč oškodovana.

—mm **»Rudi« v hrvaščini.** Kot smo izvedeli, se prevaja Seliškarjev »Rudi« in izide v kratkem v hrvaščini. To bi bil 3. prevod iz publikacij Mladinske matice.

—mm **Mladinska matica** se udeleži z »Našim rodom« velike razstave slovanskih listov in revij v Torunu na Poljskem.

—mm **Tretja številka Našega roda«** je popolnoma pošla. Zato jo zadnjim naročnikom ne moremo več poslati. Da se to ne ponovi tudi pri prihodnjih številkah, so naprošeni naši cenjeni poverjeniki, da ne odlašajo z vplačevanjem naročnine.

—mm **Šole, ki bi naročile** več izvodov Ribičičeve knjige »Mihec in Jakec«, naj to javijo na naslov Mladinske matice, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I., da bomo vedeli, ali se nam izplača ponatis ali ne. Druga izdaja bi bila mnogo ceneja od prve.

—mm **S 7. seje Mladinske matice.** Glede poskusne številke mladinskega časopisa se je sklenilo: Mladinski časopis izide kot priloga Našemu rodu okoli 20. februarja proti doplačilu 50 par. Format lista naj bo tak, da se pregiban lahko priloži Našemu rodu. List izide v isti nakladi kot Naš rod, le kjer bi ga naročnik ne mogel, ali ne hotel kupiti, naj bi se razprodal nenaročnikom. Časopis uredi odbor za poskusno številko čisto samostojno, isti izvrši tudi vse delo v tiskarni, tako razvrstitev gradiva, lomljenja itd. Honorarji in klišeji gredo na račun Mladinske matice. Klišejev naj ima list toliko, kolikor so v načrtu za redne številke, če prodre ideja za mladinski časopis. Glede kooptacije tov. Roša v odbor za Mladinski časopis nima M. M. nič proti temu, le, da se ne prekoračijo stroški, ki so določeni za seje omenjenega odbora. Tudi proti kooptaciji tov. Roša v odbor M. M. ni nihče, pa se prepušča končna odločitev v tem pogledu banovinski skupščini. Končno poroča tov. predsednik, da je sklenil banovinski šolski odbor odkupiti za 5000 Din knjig M. M. za obmejne mladinske knjižnice.

Naša gospodarska organizacija

— **Učiteljskemu domu v Mariboru** je darovala tovarišica **Šetina Helena** iz Apač delnico PAB z vsemi kuponi. Tov. **A. H.** pa je daroval 3 srečke srbskega Rdečega križa, 3 srečke tobačnega monopola in eno obveznico vojne škode. — Vrednostni papirji donašajo UD v obliki obresti upoštevanja vredne dohodke, ker vse vnovči. Posamezniki pa često pozabijo na vnovčenje kuponov. **Naj bi našla gori imenovana med nami mnogo posnemalcev v korist naših domov!**

Šolski radio

—r **XVIII. teden.** V torek dne 13. februarja bo pripovedovala ga. **Minka Kusova** pravljice in šale za smeh in dobro voljo. V petek dne 16. februarja bo predavala ga. **Andreja Grumova** »Kako naj otrok pomaga materi.« Razpored: 1. Mati — središče družine in doma. 2. Zakaj naj bo otrok materi v pomoč. 3. Kako naj ji pomaga: a) z izpolnjevanjem

---

V banovini je 272.938 šoloobvezne dece, 258.948 jih redno obiskuje šolo. To deco poučuje 4452 osnovnošolskih učiteljev.

V vsej banovini je tudi 36 otroških vrtcev (10 državnih, 26 privatnih). Na področju banovine je osem učiteljskih šol (od teh je ena privatna). Obiskuje jih 1298 kandidatov (436 moških, 862 ženskih). Banovina posveča vzgoji učiteljskega naraščaja veliko pažnjo. Zlasti stremi za tem, da bi bil vsak učitelj tudi dober sokolski delavec. Iz tega razloga je postavila v Zagrebu moderno telovadnico v vrednosti nad milijon dinarjev. Banovina bo zgradila postopno take moderne telovadnice v vseh krajih, koder imajo učiteljišča, da usposobi učiteljske kandidate za praktične in usposobljene voditelje vzvišene sokolske ideje.

*

Ing. Hanč je pravkar izdal knjigo »Mitteleuropa«, ki je posvečena vprašanju narodnih manjšin. Po službenih statistikah navaja, da je **Romunov** na Madžarskem 230.000, prav toliko v Jugoslaviji in 12.000 v ČSR. **Madjarov** v Romuniji 1,300.000, v ČSR 650.000, v Jugoslaviji 460.000, v Avstriji 65.000. **Nemcev** v ČSR 3,100.000, v Poljski 960.000, v Romuniji 700.000, na Ogrskem 550.000, v Jugoslaviji 505.000, v Italiji 250.000. **Čehoslovakov** na Madjarskem 141.000, v Jugoslaviji 115.000, v Avstriji 81.000, v Romuniji 50.000, v Poljski 32.000. **Poljakov** v Nemčiji 900.000, na Letlandskem, v Litavski in Romuniji 150.000, v ČSR pa 83.000.

*

Ing. Hanč navaja o nas Jugoslovanih naslednje podatke: Naše narodne manjšine štejejo v **Italiji** 400.000 (po naših podatkih 600.000), v **Avstriji 86.000** (po naših zapiskih 160.000), na **Madjarskem** 60.000, v **Romuniji** 45.000 naših bratov in sestra, ki nimajo sreče, da bi jih gojila jugoslovanska mati v svojem naročju.

*

Vezi med šolo in domom se vneto predejo po vsej naši državi. Prav močno roditeljsko organizacijo imajo starši one zagrebške dece, ki poseča osnovno šolo Kralja Petra, koder je za šolskega upravitelja tudi nam dobro znani tov. Jovan Milojević. Na občnem zboru društva je podal tov. Milojević prav bogat pregled dela v preteklem letu. V glavnem je obstojalo delo v nacionalno-jugoslovanski vzgoji ter socialnem skrbstvu. Skrbeli so s šolsko kuhinjo za prehrano siromašne dece. V Skradu in v Selcih so imeli štiri počitniške kolonije. Mestno načelstvo je zgradilo za učence te šole v Svetosavski menzi kopališče. V tej menzi pa prejema hrano tudi 50 siromašnih otrok. Sklenjeno je bilo, da bodo tudi roditelji prirejali z učitelji skupne ekskurzije, in to z namenom, da se čim bližje spoznajo. Novemu odboru »Šole in doma« predseduje g. Stanoje Mihaldžić, šef policije. V odboru pa so tudi mnoge ugledne osebnosti. Med drugim ga. Vera Perovićeva, soproga bana savske banovine.

*

Češkoslovaškim šolnikom delajo mnogo preglavic otroci tistih staršev, ki jih sili poklic, da hodijo po svetu s trebuhom za kruhom. To so **potujoči umetniki,** godbeniki in komedijanti. Vseh je nad 5000 družin. Mnoge skupine imajo s seboj tudi svojo stalno služinčad. Vprašanje šolanja dece potujočih družin je stopilo zadnje čase v resen položaj. Oblastva žele, da imajo tudi ti otroci svoje stalne šole, ki jih naj vzgojijo v dobre in poštene državljane.